

Aspera ar-
teria nume-
rus.
Situs.

Ipsi commissi
corpora.

Aspera ar-
teria forma.

N tertio libro, ubi arteriarum complectebam seriem, hæc eius constructio-
nem modò persequi statutum est, simpliciter quòd aërem contineat, arte-
ria ueteribus Græcis primùm appellata dicebatur: at temporis successu,
quum & uasa^a uitalis spiritus sanguinemq; impetu ruentē deducunt, &
in uenarum numero non amplius habita, arteriæ etiam nomine donaren-
tur, hæc quidem læues arteriæ, illa uerò aspera, ab inæquali qua cōstat sub-
stantia, nuncupabantur: eoq; nomine ad hunc usque diem aspera arteria
est obuia, non minus sanè quàm situs quoque ipsius, & numerus citra longam enarrationem
conspicui sunt. Vnica enim non hominibus modò, uerùm & animalibus quæ pulmonem nan-
ciscuntur omnibus obigit, quæ longo ductu, instar caudicis cuiusdam, ex faucibus deorsum
protenfa, frequenti sobole in pulmonis substantiam digeritur. In faucibus enim (quæ Græcis
φάρυγξ^b nuncupantur)^c duobus narium foraminibus in oris amplitudine pertinentibus, alia
duo in humiliori faucium sede correspondent, quæ quidem nō secundum latus, ut illa, mutuo
contermina, sed unum altero prius cernuntur. At horum quidem posterius stomachi cibum
potumq; ex ore in uentriculum deducens initium existit. Anterior uerò asperæ arteriæ princi-
pium est, quæ hinc deorsum rectā nusquam in latus declinans, secundum ceruicis longitudinē
ad quartam usque thoracis uertebam ducitur, tota posteriori sede^d substratum habens^e stoma-
chum, uertebularum corporibus, primòq; dorsum mouentium musculorum pari absq; alterius
organi interuentu innitente. unde & aspera arteria à uertebis tantum remouetur, quāta^f sto-
machi est crassities. Anteriori autem asperæ arteriæ sedi non eadem toto ductu prætenduntur.
in elastissima nanque sede, ubi oris amplitudini committitur, os ab u^g figura^h uosⁱ nuncupa-
tum, ipsi cum illius ossis quoque^j musculis & cute prælocatur. Hinc uerò ad iugulum ac pec-
toris ossis elatiorem sedem usque, præter cutem & illi^k subditum ex carnosa membrana mu-
sculum, arteriæ asperæ obtenditur^l bifidus musculus, qui à pectoris osse enatus, ossis u^m referen-
tis anteriori parti inferitur, & deindeⁿ alij duo à pectoris quoque osse in scutiformis cartilaginis
humiliorem antiquamq; partem pertinentes, proximæ arteriæ hinc incumbunt. Vbi uerò tho-
racem hæc ingreditur, principia quoq; musculorum ex clauiculis & pectoris osse ad^o mamil-
illares in capite processus deductorum, tanquam propugnacula ipsi quoq; præfiguntur. In
iugulo^p glandium inibi uasorum diuicationi subseruiens, & uasa ipsa præter pectoris os illam
obtegunt. Quod tamen ipsius corpori proximum est, in iugulo quidem est glandium, & pau-
lo demissius in thoracis amplitudine^q ramus arteriæ magnæ in^r loporales arterias distributus,
quæ unā cum sexti paris cerebri^s neruis, & p^t internis iugularibus asperæ arteriæ lateribus uici-
ne attenduntur. dein ad laryngis radicem utrinq;^u glandulosum, sed rubicans corpus (quod
postea expressius describemus) ipsi adnascitur. Cæterum quum primùm ad quartæ thoracis
uertebrae corpus arteria aspera^v descendit, in duos pares bipartita trunco, unum^w dextris pul-
monis lobis, alterum^x sinistris exporrigit, qui pulmonis substantia undiq; amplexi, parem cum
pulmone sedem occupant. Imaginem asperæ arteriæ uix ulli rectius quàm arbori assimilauere,
cuius caudex in duos primùm ramos diffusus sit, & hirsutus in innumeras soboles diffusi.
Huius nanq; arboris à radicem propaginibus liberata ex terra prodiens initium, laryngi re-
spondet: totus autem caudex reliquæ asperæ arteriæ parti à larynge ad quartam usq; tho-
racis uertebam protensa conueniet: arboris uerò rami eorundemq; innumera soboles arteriæ in
pulmonem diductibus conferentur. Ut enim caudicis initium radices educens, uarium, neq;
pari undiq; constans forma uisitur, sic & larynx asperæ arteriæ caput undiq; uariā dissimilem^y
figuram exigit. Superiori enim parte prout aut depressum aut erectum finxeris laryngis^z oper-
culum, acuta aut depressa obtusaq; erit. Anterior autem laryngis pars, & latera quoq; antero-
rem^{aa} scutiformis cartilaginis superficiem commonstrant, quæ secundum ipsius longitudinem
in medio extuberat, illinc lateribus obliquè in posteriora extrorsum procedens. Ad hæc, ut hu-
ius cartilaginis superior pars amplior longè inferiori in hominibus (secus quàm in bobus) exi-
stet, ita etiam laryngis superior sedes hinc latior inferiori cernitur, imò^{ab} humillima laryngis sedes,
quæ secunda laryngis constituitur cartilagine, amplitudinem latitudinem uel reliqui asperæ arte-
riæ caudicis ductus adæquat. Posterior laryngis regio, ac præcipua huius regionis sedes quo-
dammodo plana est, propter primæ cartilaginis quæ scuti imaginem refert, ad posteriora suis
lateribus progressum. aliàs enim hæc regio secundæ ac terciæ laryngis cartilaginum gratia,
paulo minus tota teres esset, uti sanè est humillima posterioris regionis sedes, haud aliter quàm
anterioris regionis humilior sedes, idq; occasione secundæ cartilaginis humilior prima proce-
dentis. In posteriori sede, prout tertia cartilago in laryngis cavitatem cōtrahitur, aut extrorsum
porrigitur, ita quoq; elatiore ipsius apices in interiora exteriora uel magis prominent, laryngis
figu-
lib. 1.

figuram emutantes. Cæterum reliquas asperæ arteriæ caudex (ut & arborum caudices solent)
ad ramorum usq; diuicationem sibi similis est, non tamen absolutè. Nam quum concidit arte-
ria, neq; aëre distenditur, anteriori quidem parte teres est, uerùm paulo uidetur latior ac depres-
sa, hinc ad latera orbiculatim ita ducta, ut in posteriora procedens, angustior fiat. Posterior au-
tem sedes anteriori angustior est, plana q; ac uersus internam ipsius amplitudinem nonnihil or-
biculatim impressa uisitur. Quum autē arteria distenditur, ipsius posterior pars æquè ac prior,
& magis quo dammodo latefcit, atq; in posteriora tumens orbicularis ut illa efficitur. Eandem
formam seruant omnes asperæ arteriæ in pulmonem sparæ soboles, quæ arborum ramis assi-
milantur, & uniuersam seriem cum pulmonis figura^a parem efformant, in omnes ipsius partes
frequentissimis germinibus, uti iam dictum fuit, excurrentes. Externa asperæ arteriæ superficies
præter laryngis, quæ uaria est, inæqualis, sed interim ordinata serie procedens uisitur, ac quum
aëre distenditur, posteriori quidem parte leuis instar continuæ cuiusdam membranæ est, à late-
ribus magis extuberante, contra uerò quum laxa cōcidit: nam tunc cartilagine mediat, ipsis cartilagini-
stantia eminentiores protuberant. Ad hæc, instar membranarum quæ alijs connascuntur par-
tibus, externa quoque arteriæ superficies aspera est. Posteriori etenim sedi fibrosis nexibus, sed
modicis^b stomacho cōmittitur: uerùm superior laryngis regio quæ cōmunem cum stomacho
tunicā fortitur, ualidissimè illius tunicae gratia ipsi cōnascitur: quemadmodum & larynx stoma-
cho firmissimè musculorū opera connectitur, qui stomachū amplectentes, primæ cartilaginis
lateribus implantantur. Anterior asperæ arteriæ pars attensis musculis & uasis, ac præcipue^c re-
currentibus neruis connascitur. Quinetiam ubi asperæ arteriæ rami in pulmonem excurrunt,
etiam si inæqualis pro cartilaginum extuberantia semper sit, læuis tamen ac uelut unctuofo hu-
more perfusa, neq; ullis fibrosis explantationibus aspera existit. Cæterum interior superficies
spectat, interna laryngis est superficies: quamuis interim neq; orbicularis, teres uel, aut tuber-
ibus minimè sit libera. In humillima enim parte, utcunque aut arctetur, aut diducatur, orbicu-
laris ad amissim patensq; eodem semper modo, ob perforatum quem secunda cartilago ef-
format circulum, euadit. in medio uerò quum arctatur, penitus conuiet, non orbicularis qui-
dem arctiq; orificij ritu, uerùm rectæ instar lineæ seu rimæ ab anterioribus in posteriora proten-
sa, quæ si dirimatur aperiaturq; ab anteriori parte sensim in posteriora tūisper latior efficitur,
donec laryngis interior superficies tota quodammodo orbicularis teresq; intus spectetur. Quan-
do hæc rima arctatur, & conuiet, ipsaq; inferior laryngis pars, quam secunda cartilago extruit,
teres orbicularisq; necessariò permanet, utrinq; ad rimæ illius latera una conspicitur fouea, al-
tius quodammodo quàm rimæ superficies conscendens, unde etiam hinc cornuta superficies sub
rima consurgit. Superficies uerò laryngis supra rimam consistens, prout hæc aut recluditur,
aut comprimitur, etiam differt, nunquam tamen penitus est orbicularis, sed pro rimæ compres-
su ex posterioribus in priora magis minusq; arctatur. Inferior laryngis operculi superficies con-
caua, superior autem conuexa cernitur. Cæterum uelut hæc uitulina aut bouina larynge (si mo-
do humana non suppetat) assumpta examinari potius, quàm obscura difficultiq; enarratione di-
scere. Ita enim quæ hinc propter dictionis obscuritatem præterimus, absq; omni negotio sedula
inspectione non sine magna admiratione occurrent. Sic quoq; singulorum substantiam & con-
formationē una atq; altera larynge utcunq; etiam rudi fueris manu, dissecta adinuenies, potissi-
mum quòd laryngis ac reliquæ asperæ arteriæ substantiā in primo libro & secundo, quantū illic
conueniebat, persequutus fuero. In primo enim præter laryngis operculum, trium laryngis
cartilaginum situm, formam, & quantum ad musculos in secundo libro intelligendos sat fuit,
uniuersam illorum constructionem tradidi. In secundo cum cæteris musculis omnes laryn-
gis musculos ac ligamenta, prout inibi eorum requirebat tractatio, aggressus sum. Quapropter
etiam illorū, ut & laryngis & totius asperæ arteriæ, neruorū & uasorum descriptioni hinc mini-
mè immorandum est. Non profectò quòd scribendi laborem subterfugiam, uerùm ne à moro-
sore quopiam eadem inculcare dicar. Quamuis etiam in re non minus pulchra quàm difficili,
undecimo de Confectionibus administrandis Galeni libro, cum alijs quinq; & libro etiam de
Voce, priuati sumus. Præterea septimi de Partium usu fragmentum nobis duntaxat asserua-
tum est, idq; uniuersum in eo libro deest, unde Galeni enarrationem peteremus. Quæ itaq; supe-
rioribus libris necessariò recensuimus, hic nō altius repetentes, id solum adiungemus, asperam
arteriam membranea cartilaginea q; formatam esse substantia: ac laryngem quidem tribus con-
stare cartilaginibus, ea nimirum quam scuto Græci assimilarunt: secunda uerò, quam quòd no-
mine

Quales aspe-
rae arteriæ ex-
terior superfi-
cies.

Connexus do-
sterae arte-
riae.

Interna aspe-
rae arteriæ superfi-
cies qualis.

Aspera ar-
teria substan-
tia.

Quibus carti-
laginibus aspe-
ra arteria cō-
stituitur.